

ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГРОШОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

У наш час для запобігання кризовим явищам більшість країн світу приділяє багато уваги способам стабілізації економіки, одним з яких є регулювання грошово-кредитної системи. Для кожної з держав становлення і розвиток даної системи має свої особливості.

Грошова система – це форма організації грошового обігу, що історично склалася у певній країні і закріплена законодавчими актами. Вона існує декількох видів (відповідно до форми грошей, що діють у даному суспільстві). Дві основні системи наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Вид	Опис	Основа
Металева	Гроші функціонують у вигляді металевих монет. Вони є повноцінними грошима, тобто мають свою вартість та вагу.	«Металева теорія грошей», яка виникла на межі XVI-XVII ст. Основоположники - меркантилісти В.Лексіс, Томас Мен та інші. Її суть полягає у тому, що гроші – це благородні метали золото й срібло.
Паперова	Металеві гроші замінюються паперовими грошовими знаками.	«Номіналістична теорія». Набула розвитку у XVIII ст. Засновники – Г. Кнапп, Дж. Стюард та інші. Її суть полягає у тому, що гроші не мають товарної природи, а лише являють собою умовний знак, вартість якого визначається назвою і встановлюється державою.

Джерело: [1]

У процесі розвитку економічних відносин в металевій грошовій системі з'являються паперові гроші, які можна поміняти на золото та срібло за певним курсом. Але все одно основою системи залишаються благородні метали. Коли ж повноцінні гроші повністю виходять з обігу і їх замінюють паперові, починає діяти паперова грошова система. На сьогодні поширюється форма грошей, що зберігаються на рахунках у банках. Це так звані «електронні гроші» [1].

Щодо грошової системи України, вона включає у себе такі елементи: паперові гроші, еквіваленти грошей, золотовалютний резервний запас, кредитування, податкова і цінова політика. Кожен з них має свій особливий вплив на економіку. Основні правові засади грошової системи регулюються Конституцією та законами України:

- «Про банки і банківську діяльність»;
- «Про платіжні системи і переказ грошей в Україні»;
- «Про Національний банк України» [2].

Важлива роль у грошовій системі відводиться Національному банку України (НБУ). Його обов'язками є підготовка та випуск державних банкнот. Саме НБУ є офіційним сховищем всіх золотовалютних ресурсів та скарбів країни. Він є «банком банків», тобто здійснює операції тільки з банками, що входять у національну кредитну систему. Тільки Національний банк має право представляти інтереси України в міжнародних валютно-фінансових організаціях, є центром регулювання кредитно-грошової сфери та виконує обов'язки «банку уряду». Основне, що відрізняє НБУ від інших банківських інститутів – метою діяльності є не прибутковість, а стабілізація кредитно-грошової сфери. НБУ є автономним державним інститутом, юридичною особою, яка підлегла законодавству України і працює згідно з власним статутом.

Тож Національний банк України у співпраці з урядом для подолання нестабільності економіки має проводити ефективну політику, спрямовану на зростання доходів, обсягів національного виробництва, підняття рівня зайнятості населення та зменшення інфляційних процесів за допомогою відповідних макроекономічних регуляторів. Такими являються кількість грошей в обігу, податки, державні видатки тощо. Подібна політика дістала назву фіскальної або бюджетно-податкової.

Принцип державного регулювання у грошовій системі України є досить важливим, а його відсутність приводить до тяжких наслідків. Криза, що стала підсумком позиції невтручання держави, призвела до розвалу промисловості, різкого і тривалого спаду виробництва, інфляції, росту зовнішнього

та внутрішнього боргу країни тощо. Проблему нестримного зростання цін, передусім у монополістичному середовищі України, регулює Міністерство економіки, що, спільно з Антимонопольним комітетом, визначають перелік регульованої продукції, до якої входять найважливіші види товарів народногосподарського значення.

Нині економіка України поступово стабілізується. Найвищий дохід населення у III кварталі 2017 року становив 495,7 млрд грн, що на 16,4% більше, ніж у III кварталі 2016 року [3]. У звіті про фінансову стабільність НБУ у грудні 2017 року були прописані такі наміри і цілі роботи :

- провадити щорічну оцінку стійкості банків (в т. ч. стрес-тестування);
- ввести коефіцієнт покриття ліквідності;
- покращити фінансову звітність;
- зобов'язати банки розробити програми розчистки балансів від проблемних кредитів.

У 2018 році за свідченням Національного банку України, очікується прискорення темпів зростання ВВП до понад 3% завдяки відновленню споживчого та інвестиційного попиту[4].

Одним з найголовніших елементів грошової системи є конвертованість національної грошової одиниці, тобто можливість легально обмінювати її на іноземну валюту без обмежень. Чим більше обмежень використовується в країні, тим менш конвертованою є її валюта. На жаль, національна валюта України на даний момент не має великої довіри серед населення. Побояючись девальвації гривні, люди обирають іноземну валюту, яка є більш сталою та урівноваженою.

Україні необхідне проведення реформи у валютній сфері. Потрібно здійснити продуктивну грошово-кредитну політику, яка допоможе забезпечити сталість національної валюти. Також оптимізація курсу національної валюти збільшить показники експорту України. Все це дозволить стабілізувати національну економіку. Створення високоефективної та стабільної грошової системи є однією з найважливіших цілей держави.

Список використаних джерел :

1. Основи економічної теорії: політекономічний аспект. Відп. ред. Г. Н. Климко.К.: Знання -Прес, 2004, - 615 с.
2. Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс] - <http://www.rada.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] - <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційне онлайн представництво Національного банку України [Електронний ресурс] - <https://bank.gov.ua/>

Савченко В.Ф., д.е.н., професор, заслужений економіст України
Долгополов М.Г., студент 5 курсу гр. МФПп-171
Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ НА 2018 РІК

На сучасному етапі сільське господарство відіграє одну з провідних ролей у вітчизняній економіці.

Не дивлячись на цей статус, його представники також потребують державного сприяння. Протягом своєї історії практично всі країни світу з допомогою різних інструментів підтримували агровиробників, адже їх продукція є ключовим елементом продовольчої безпеки. Зважаючи на різні можливості великих і малих підприємств, обмеженість державних ресурсів та необхідність їх раціонального використання, доцільно зосередити свої зусилля на підтримці останніх, а також фермерських господарств, які набувають все більшої популярності серед населення.

Вітчизняна політика стимулювання агросектору останніми роками характеризується слабким фінансуванням та непрозорим розподілом ресурсів серед підприємств. Це зумовило введення обмежень для реципієнтів за їх минулорічним обсягом доходу менше 50 млн грн. Таким чином, підтримку будуть отримувати лише підприємства, які дійсно її потребують. Додатково були введені максимально можливі обсяги фінансування для окремого підприємства, тоді як у минулі роки деякі підприємства отримували більшість виділених коштів.

Програма розвитку 2018 року, порівняно з 2015, отримала в рази більше фінансування, а також зазнала певних структурних трансформацій (табл. 1).